

TheMarker

מהדורה
מיוחדת

מדריך TheMarker לדעיונות, שיטות ופרקטיקות הגיהול המתקדמות בעולם

אוקטובר 2010

ניהול פודץ דודך

HARVARD
BUSINESS
PUBLISHING

משולחנם של מיטב מומחי הניהול מן
האקדמיה בישראל ובחול"ל ומפרסומי
Harvard Business Monday
Morning בהוצאת בית הספר למינהל
עסקים באוניברסיטת הרווארד

רוחניות ועסקים - היילכו שניים יחדיו?

המלה רוחניות חודרת בהדרגה לשיח הארגוני-ניהולי, אך נתקלת עדיין בהרמות גבה לא מעטות | **מריאנה רוח מדבר**

הסוגיה: האם השילוב בין עסקים לרוח הוא שילוב טבעי?

הפתרון: בעבר נחשב כסף לעניין מלוכלך בקרב אנשי הרוח, ופעילות רוחנית התקבלה בעין רעה בקרב הציניקים. ואולם הדברים הולכים ומשתנים כיום

הדרך הנכונה: עלינו להיות מוכנים להיפרד מהציניות ולקבל תפישות עולם המשלבות את שני סוגי החשיבה - העסקי והרוחני

N נחנו חיים בזמנים מעניינים ודרמטיים. בחברה המערבית מתחוללת ממש עכשיו מהיפך ערכים, שעיקרה עליית הרוחניות האלטרנטיבית. העולם המערבי עובר בהדרגה מהערצת השכל להערפת החי וויח, מחינוך להשתבצות במערך החברתי לעירוד מנהיגות והובלה, ומחשיבה דואליסטית לגישה הוליסטית.

מאמץ רב מושקע בפיתוח ובהגשמה של הפוטנציאל האנושי, בחיפוש אחר פתרון טבעיים יותר ובתפישה "ירוקה". המערב מחפש פחות רצינות ויותר משחקיות וילדותיות, וגוברת ההתעניינות במזרח הרחוק ובתרבויות ילידיות. במקום פירי מידה של סמכות מושם דגש על ברירות ועל פעולה רשתית, ובמקום ערכים של עמידות ועקביות מועלות על נס יכולות כמו גמישות והשתנות מתמדת.

כל זה קרה בזמן קצר מאוד, ונר' גע בהיבטים שונים בחיים של כולנו - בריאות, מערכות היחסים, חינוך, תרבות הפנאי, פוליטיקה, וגם עסקים. אנשי עסקים מוצאים עצמם כיום בלבה של מהפכה רוחנית שקטה, המתחוללת בעולם המערבי כולו וגם בישראל. העידן החדש, שהיו כבר שתיארו אותו

שמאנית ומדיטיציה, סדנאות מודעות עצמית או מעסה, ש"על הדרך" עושה גם הילינג ותקשור למהגרס העיפי בעיצומו של יום עבודה. עצם העובדה שהצלחתם לקרוא בלי קושי את המשפט הקודם, הכולל מונחים מתחום המומחיות של הרוחניות האלטרנטיבית, מעיד על היקף המהפכה שהתחוללה בחברה הישראלית בשנים האחרונות.

ב-1989 הוצרכה היוגה ברו"ח ממשלתי שהביע דאגה מקבוצות המסכנות את הרימוקרטיה, את הקונצנווס הישראלי ואפ"י לו את "דמות האדם", ואילו כיום יוגה היא הדרך המקובלת ביותר להשיג מטרות ראויות, כמו כושר גופני, ריכוז מנטלי ושקט נפשי. הערכים החדשים, הפעיי לוויות החדשות ועולם שלם של תורות וכלים רוחניים נהפכו באחת ללב הקוני צנווס, לאיריאלים תרבותיים ולמוצרים מבוקשים בידי השכבות האמידות.

אם כן, לא פלא שהברות עס" קיות רבות ממתגות עצמן בשפה ניר אייג'ית: המים המינרליים של נביעות מיועדים, לפי הפרסומות, "לגוף ול" נשמה"; במודעות שהורפסו על דפים שלמים בעיתונים הציגה ספרינג צ" לום של מפל טבעי המוקדש "לשלווה הפנימית שלך"; את מסלולי הלימודים באוניברסיטה הפתוחה הוזמנו הסטודנטים לבחור באמצעות קלפי טארט שישגלו להם את עתידם, בבאגרים איני טראקטיביים באינטרנט.

גם שוק המוצרים שמיצרות החברות התרחב לכיוונים אלטרנטיביים, שבא מצע שנות ה-90 נתפשו עדיין כשייכים לשוליים הרוחניים ההוויים, והוא כולל מוצרים כמו קינואה אורגנית, תה ירוק, קטורת וקריסטלים.

ספרות אוטורית, או ספרות "עזרה עצמית", ז'אנרים שנתפשו לפני עשרים שנה כמוזרים, מסוכנים וככאלה המי תאימים רק לשכבות ה"עממיות", חסרות ההשכלה, נהפכו למוצר רכימכר המוצע בתנויות למתנות יוקרה או במרפי הסורי פרמרקט.

תהליך המודרניזציה היה כרוך ב"חי לוקת עבודה" גוברת והולכת. כל תחום ותתיחום זכה למומחה ייחודי, עד שני

צרה חלוקה של החברה להרכה מאוד פונקציונרים, שכולם תלויים זה בזה וצור רכים זה מזה שירותים על גבי שירותים. גם עניינים שהיו שייכים לתחום הרתי התפצלו בהדרגה בין מומחים חילוניים שונים. וכך, הלגיטימציה של הרת להורר לתחומים "אחרים" בחיים, כמו פוליטיקה, פסיכולוגיה, חינוך ועסקים, נשחקה עד דק. אנשים חשדו בכל מפגש בין כסף לרוח. התפישה החומרנית החדשה היתה שמותר ליהנות מהבלי העולם הזה וכ" עיקר כסף ומין, אבל זה לא יכול לקרות בחסות "מומחה" מתחום הרת, שהוא תחום רוחני אשר יכול לנהל רק את העולמות העליונים הטהורים.

האמונה שעומדת בבסיס ההפרדה החדה הזו היא שכסף הוא דבר מלוכלך, אינטרסנטי, לא הגון ושאינו הולם אנשי רוח אמיתיים. מנגד עומדת אמונה סותרת, המזינה תפישה זו, ולפיה הרת אינה דבר טהור ורך, אלא שקר. מכאן, שאין אנשי דת אמיתיים וכולם למעשה איני טרסנטים. אנשי דת שרוצים להוכיח כי הם אינם כאלה צריכים להיות תמימים, ובעיקר עניים.

כך העניק העידן המודרני גט כריתות לעולם העסקים מעולם הרת והרוחניות. מאו ועד עצם היום הזה, כל מפגש בין עסקים לרוחניות מוליד חשדנות רבה, שנראית לנו טבעית מאוד, כמי שחונכו על ברכי המודרנה החילונית.

אלא שהמפגש בין רוחניות ודת לבין עולם העסקים והכסף הוא בלתי נמנע. כך בדיוק גורסות התורות הרוחניות של הניו אייג', המאמינות שכשהשפע זורם הוא גורף אתו בלי הבחנה גם כסף וגם בריאות, אושר והצלחה. לפי תורות אלה, הכסף הוא רק עוד פן אחד שבאמצעותו מתגלה השפע. וכך, מחזירה הרוחניות העכשווית את הכסף והעסקים ואת הרת והרוחניות אל מתחת לחופה אחת. מהזיווג הזה נולדים פרויקטים ויוזמות רבים, שנהפכים פופולריים יותר ויותר בשנים האחרונות.

ואולם ברגע שאנו מגלים כי החיי בור בין רוחניות לעסקים אפשרי, ושאיריאלוגיה שלמה שהיתה מכוונת לרכא אותו מתפוררת (יחד עם עוד כמה

אמונות ומערכות שהעולם הפוסט מודרני חותר תחתיהן ביסודיות) מתעוררות מחדש כמה שאלות שבעבר היתה התשובה עליהן ברורה: האם כל עסק אקולוגי אינו מכוון אלא כדי לנצל את התמימות של אנשים רוחניים בורים, המוכנים לשלם יותר על בית ירוק? האם כל יועצת ארגונית רוחנית אינה אלא מניפולציה שמפעילה ההנהלה על העובדים כדי להגדיל את המוטיבציה שלהם ולשפר את הפרודוקטיביות של החברה? האם אנשי עסקים שמקימים מיוזמים חברתיים לא מעוניינים בסופו של דבר רק לגזור קופון בעולם העסקי או בעולם הפוליטי? ומה בכלל חשוב בחיים האלה, מה הסיבה שבגללה אנו קמים בבוקר ומרוע אנו עובדים קשה כל כך? אם אתם קוראים שאלות אלה, ועונים עליהן באופן טבעי את התשובה הצינית המקובלת - נשאלת השאלה האם אתם לא התמימים האמיתיים, שספגו בלי כל ביקורת את האינדוקטרינציה החילונית המודרנית, הגורסת כי אסור בשום אופן לערבב בין עולם העסקים לבין רוחניות, שאלו את עצמכם את השאלה הבאה: למה לא, בעצם?

הכותבת היא חוקרת תרבות ומרצה בתחום הרוחניות האלטרנטיבית, מתמחה בניתוח עולם האמונה והשיח של רוחניות באינטרנט והמפגש בין ניו אייג' ליהדות